

PK-yrityksillä investointihaluja

-sääntelyn sujuvoittamista odotetaan

KAUPPAKAMAREIDEN
PK-HALLITUSBAROMETRI 2019
2.OSA

KAUPPAKAMARI

ESIPUHE

Kauppakamarien PK-hallitusbarometrin investointeja ja byrokratiaa koskeva osio kertoo mielenkiintoisia asioita PK-yritysten arjesta. Koska vastaajajoukko on laaja, 1100 PK-yritystä eri puolilta Suomea, tulokset antavat varsin kattavan kuvan tilanteesta.

Hallitustyöskentelyä koskeva PK-hallitusbarometrin raportti *Tulevaisuus haastaa hallitukset* julkaistiin 20.3.2019.

PK-yritykset ovat kasvuhaluisia. Investointeja on monen yrityksen suunnitelmissa. Kaavoituksen ja luvituksen sujuvoittamista kaivataan, ja yritysten avoimia kommentteja saatiin erittäin paljon luvituksesta ja valvonnasta. Joistakin kommenteista paistaa yritysten erittäin vahva turhautuminen byrokratiaan. Uusi tulorekisteri sai yrityksiltä kylmää kyytiä, ja asiasta julkaistaan erillinen raportti.

Kaavoituksen ja luvituksen sujuvoittamistyö jäi kesken pääministeri Juha Sipilän hallituskaudella. Toivottavasti maan tuleva hallitus ottaa tavoitteekseen sääntelyn sujuvoittamisen.

Maaliskuussa 2019

Leena Linnainmaa
Varatoimitusjohtaja
Keskuskauppakamari

Graafit: Aleksi Stenfors
Taitto: Anette Holmberg

SISÄLLYS

ESIPUHE	3
SELVITYKSESTÄ	5
YRITYKSEN KASVUSUUNNITELMAT	6
LUPA JA VIRANOMAISBYROKRATIA	8
Norminpurussa selkeitä onnistumisia, mutta lupa- ja valitusprosessien sujuvoittaminen jäi kesken	10
Hallitusohjelma ei toteutunut kaavoituksen ja luvituksen sujuvoittamiseksi	11
Tavoitteeksi yhden luvan ja luukun periaate	11
INVESTOINTIEN VIIVÄSTYMINEN	12
Viivästyneiden investointien arvo	13
Investointien viivästymisten syyt	14
YRITYSTEN KOMMENTIT KOKEMASTAAN BYROKRATIESTA	15
Kaavoitus	15
Rakennusluvut	17
Ympäristöluvut	19
Muut luvat ja syyt viivästykselle	20
MUU VIRANOMAISBYROKRATIA	22
Viranomaisvalvonta	23
Työnantajana toimiminen	24
Verotus	31
Kirjanpito	34
Tilaajavastuulaki	34
Tietosuoja	35
Alkoholi-, elintarvike- ja ravintola-ala	35
Säännellyt toimialat	36
Viennin ongelmat	38
Erinäinen raportointi	38
Ei tarpeetonta byrokratiaa	39

SELVITYKSESTÄ

Kauppakamarien PK-hallitusbarometri toteutetaan joka toinen vuosi. Ensimmäinen barometri tehtiin vuonna 2003. Tällä kertaa kyselyyn vastasi yhteensä 1104 yritysjohtajaa eri puolilta Suomea. Eniten vastaajia oli Helsingin Seudun, Tampereen ja Turun kauppakamareista. Kysely tehtiin helmikuussa 2019. Barometrin hallitustyöskentelyä koskeva raportti julkaistiin aiemmin maaliskuussa 2019.

Vastaajista 60 prosenttia oli toimitusjohtajia, 18 prosenttia hallituksen puheenjohtajia ja 14 prosenttia muita hallituksen jäseniä. Loput kahdeksan prosenttia olivat muun muassa talousjohtajia, hallituksen sihteereitä ja varatoimitusjohtajia.

Vastaajista 42 prosenttia on suorittanut kauppakamareiden HHJ-kurssin (Hyväksytty Hallituksen Jäsen) ja 8 prosenttia HHJ-puheenjohtajakurssin.

Runas kolmasosa vastaajayrityksistä oli hyvin pieniä, 1–9 työntekijän yrityksiä. Suurin piirtein saman verran oli 10–49 työntekijän yrityksiä. Vajaa viidennes oli 50–249 työntekijän yrityksiä. Loput 5 prosenttia oli 250 tai useamman työntekijän yrityksiä.

Kyselyn tuloksien analysoinnin ja raportin tekstit on tehnyt Keskuskauppakamarin varatoimitusjohtaja Leena Linnainmaa. Graafit on tehnyt digitaalisten palveluiden suunnittelija Aleks Stenfors. Assistentti Anette Holmberg on tehnyt taiton.

YRITYKSEN KASVUSUUNNITELMAT

PK-yritykset ovat merkittävä osa suomalaista elinkeinoelämää ja hyvinvointiyhteiskunnan rahoitusta. Barometri kuvaa oivallisesti tätä, sillä merkittävällä osalla PK-yrityksiä on kasvusuunnitelmia ja siihen liittyviä toimia meneillään tai suunnitteilla.

Lähes 40 prosenttia PK-yrityksistä käynnistää tai suunnittelee uutta liiketoimintaa. Neljännes suunnittelee yritysostoja, muita merkittäviä investointeja taikka on käynnistämässä tai laajentamassa vientiä.

Yritysten suunnitelmia koskevat tulokset ovat melko samat kuin kaksi vuotta sitten. Ilahduttavaa on, että yrityksen saneerausta tai merkittävän liiketoiminta-alueen alasajoa suunnittelevien osuus ei ole kasvanut vaan on säilynyt samana kuin vuosina 2017 ja 2015 eli 6 prosentissa.

**40 % PK-YRITYKSISTÄ
KÄYNNISTÄMÄSSÄ UUTTA
LIIKETOIMINTA-ALUETTA**

Kasvu haastaa hallitukset

Aiemmin julkaistusta PK-hallitusbarometrin hallitustyöskentelyä koskevasta raportista¹ ilmenee, että vastaajat kantavat kuitenkin huolta yritysten tulevaisuudesta. Peräti 44 prosenttia sanoo, ettei hallituksen osaaminen ole riittävä yrityksen tulevien haasteiden, kuten kasvutavoitteiden, kansainvälistymisen ja teknologisen murroksen, kannalta.

Heikko tulos liittyy ainakin osittain siihen, että 40 prosenttia vastaajista katsoo, ettei hallituksessa ole riittävä vaihtuvuutta. Aihetta huoleen on senkin vuoksi, että vain 60 prosenttia pitää hallituksen jäsenistön vaihtuvuutta riittävänä. Kun vielä kolmannes kertoo, etteivät kaikki jäsenet panosta ja osallistu riittävästi hallitustyöhön, on selvää, että monen PK-yrityksen hallitus tarvitsee muutosta, jotta yrityksen kasvusuunnitelmia voitaisiin täysimääräisesti tukea hallitustyöskentelyllä.

¹ Kauppakamareiden PK-hallitusbarometri 2019 <https://kauppakamari.fi/wp-content/uploads/2019/03/tulevaisuus-haastaa-hallitukset-keskuskauppakamarin-pk-hallitusbarometri-2019.pdf>

LUPA JA VIRANOMAISBYROKRATIA

Lupa- ja viranomaisbyrokratiaa koskevat kysymyksemme kirvoittivat vastaajilta valtavan määrän avoimia vastauksia, joista paistaa tuskastuminen. Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman lupaukset normitalkoista ovat nostattaneet odotuksia ja pettymys tuloksiin näkyy vastauksissa.

"Byrokratia kasvaa vuosittain, missä luvatut byrokratian purkutalkoot ja vaikutukset."

"15 vuodessa byrokratia lisääntynyt dramaattisesti, n. 20 %:a työajasta menne erilaisten lippujen ja lappujen täyttämiseen. Suorittavalla portaalla pitää olla kortti sitä ja tätä ja näitä suoritetaan, jotta saadaan merkintä suorittamisesta, mutta ei esimerkiksi tue ammatillisen osaamisen parantumista. Tosiasiassa vievät fokuksen muuhun kuin yrityksen liiketoimintaan."

"Järjetöntä paperien täyttämistä, joita ei kukaan kerkeä tai välitä tarkistaa ikinä, ne vain pitää olla muuten ei toimintaa voi pyörittää. Paperiviidakon ja raporttien teossa menee järjettömästi aikaa ja jokaisesta peritään maksu. Kannattavuus pienillä yrityksillä alkaa olla olematon."

"Raportointivaatimukset lisääntyvät joka vuosi."

"Rapporteringen ökar hela tiden."

"Byrokrati i alla fronter är alltför stor går åt för mycket tid som inte gynnar företaget på något vis."

"Ylipäättään byrokratian lisääntyminen on suuri haaste. Yrityksen kasvaessa pitäisi palkata henkilö hoitamaan kaikki ilmoitus velvollisuudet, luvat ym. asiat. Tämä on kallista ja tuottamatonta työtä."

"Vähän kaikissa kohdissa. Turhia selvityksiä ym."

"Valvonnan yleinen lisääntyminen"

Kommenteista näkyy myös erittäin vahvaa turhautumista.

"Aivan turhia virkamiehiä vaatii kaiken maailman TURHIEN kaavakkeiden yms. täyttöjä aivan perusasioissa, kun HEIDÄN maailmassaan kaikki ovat töissä arkisin klo 8-16. Yritäpä saada ymmärtämään, että moni tekee epäsäännöllistä työtä elääkseen. V...ttaa elättää tuonmoisia JOUTILAITA jarrumiehiä"

"Kaikenmaailman uusia sääntöjä (LEI, GDPR, vakuutusedustajana toimimisen muutos jne)"

Myös yrityksen kokoluokka ja sen suhde valvontaan aiheutti pohdintaa.

"Sama duuni pienillä kuin suurilla yrityksillä. % Osuus liikevaihdosta ihan eri!"

EU:kin sai osansa.

"För hård övervakning, gått till överdrift med EU:s byråkrati"

"EU:n byrokratian lisääntyminen. Sertifikaatit yms."

Norminpurussa selkeitä onnistumisia, mutta hallitusohjelman lupa- ja valitusprosessien sujuvoittaminen jäi kesken

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelma sisälsi erinomaiset lupaukset sääntelyn sujuvoittamisesta; tavoitteeksi vuonna 2015 asetettiin turhan sääntelyn purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen. Hallitusohjelmassa luvattiin perata säädökset, jotka eniten haittaavat kansalaisten arkea, yritystoimintaa, maataloutta, investointeja, rakentamista, tervettä kilpailua ja vapaaehtoistoimintaa.

Tämän vaalikauden hallituksen esitykset on annettu. Norminpurun tuloksia arvioitiin Keskuskauppakamarin Yritysparlamentti-kyselyssä, johon vastanneet yritysjohtajat antoivat Suomen hallitukselle sääntelyn purkamisessa arvosanaksi 7,2 kouluasteikolla. Tulokset julkistettiin tammikuussa 2019.

Tyydyttäväksi jääneestä arvosanasta huolimatta yritysjohtajat olivat havainneet selvää edistystä:

”Suomi on menossa oikeaan suuntaan, sillä olemme päässeet hyvälle alulle sääntelyn purkamisen suhteen ja julkisen talouden kehittämisprojektit (mm. sote) on saatu ainakin etenemään. Myös työmarkkinoiden jäykkyyksien purkamista on saatu alulle tällä hallituskaudella.”

Kyselyn mukaan yritysjohtajat kaipasivat norminpurkuun kuitenkin lisävauhtia ja -panostusta:

”Suunta oikea, vauhti verkkainen!”

”Sääntelyn purkaminen ja yritystoiminnan kynnysten madaltaminen ja sudenkuoppien täyttäminen on jatkossa entistäkin välttämättömämpää.”

Hallituskaudella saatiin selvää edistystä monella osa-alueella. Kaupan alan sääntelyyn saatiin merkittäviä onnistumisia; kauppojen aukioloaikojen vapauttaminen ja alkoholilain uudistus sekä kauppojen suuryksikkösääntelyn keventäminen, jossa vähittäiskaupan suuryksikön kokoraja nousi 2000:sta 4000:een kerrosneliometriin.

Myös työlainsäädännön joustavoittamisessa tämä hallitus on saanut aikaan selvää edistystä, mikä on saattanut unohtua paljon julkisuutta saaneiden kiistojen tuoksinassa. Työntekijän palkkaamiseen liittyvää riskiä on madallettu pidentämällä koeaikaa neljästä kuukaudesta kuuteen kuukauteen, lyhentämällä takaisinottovelvoitetta yhdeksästä kuukaudesta neljään kuukauteen ja pitkään jatkuneissa työsuhteissa kuuteen kuukauteen sekä sallimalla määräaikaisen työsopimuksen tekeminen ilman perusteluja pitkäaikaistyöttömän kanssa.

Liikennealalla saavutettiin merkittävä uudistus, kun taksien markkinoille tulon jarrusta, lupien määrä sääntelystä luovuttiin. Tieliikenteessä tehtiin myös muita yritysten hallinnollista taakkaa keventäviä lupauudistuksia.

Tyydyttäväksi jäänyt arvosana selittynee investointien lupa- ja valitusprosessien sujuvoittamisen vaatimattomalla lopputuloksella.

Hallitusohjelmassa luvattiin sujuvoittaa lupa- ja valitusprosessit ja antaa niitä koskeva palvelulupaus. Edistystä on tapahtunut kaupan suuryksiköiden lisäksi siinä, että erinäisten pienten toimenpiteiden, kuten kylttien osalta on siirrytty lupamenettelystä ilmoitusmenettelyyn. Juuri muuta ei luvituksessa olekaan tapahtunut. Ympäristölupien käsittelyjen yhteensovittelu on pieni askel eteenpäin, mutta yhteen lupaan ja luokkuun ei hankkeessa päästy. Positiivinen askel on kuitenkin maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen käynnistäminen.

Hallitusohjelma ei toteutunut kaavoituksen ja luvituksen sujuvoittamiseksi

Taloukasvu ja sen myötä hyvinvointi edellyttää, että Suomeen investoidaan. Jopa miljardien eurojen investoinnit saattavat seisoa lupabyrokratiassa. Vaikka ongelmat ovat tiedossa, rakentamisen ja investointien lupien sujuvoittaminen ei ole merkittävästi edennyt pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman kirjauksista huolimatta.

Kysymys ei ole siitä, että yhteiskunnalle tai ympäristölle haitallisia hankkeita pitäisi edistää, vaan siitä, että luvat myönnettäisiin ilman tarpeettomia viivytyksiä ja monimutkaisia menettelyjä.

Hankkeeseen tarvittavat luvat voivat perustua useaan eri lakiin, kuten maankäyttö- ja rakennuslain mukainen rakennuslupa, toimenpidelupa, maisematyölupa ja purkamislupa, ympäristönsuojelulain mukainen ympäristölupa, vesilain mukainen vesitalouslupa, maa-aineslain mukainen maa-aineslupa, luonnonsuojelulain mukaiset laji- ja luontotyyppisuojelua koskeva poikkeamislupa, kaivoslain mukainen kaivoslupa, vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain mukainen lupa vaarallisen kemikaalin laajamittaiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin taikka räjähteiden valmistusta ja varastointia koskeva lupa.

Tavoitteeksi yhden luvan ja luukun periaate

Lupien sujuvoittaminen ei edisty merkittävästi ilman yhden luvan ja luukun periaatetta. Yhden luvan periaate tarkoittaa automaattisesti päällekkäiset ja peräkkäiset valitusprosessit sekä viranomaisten keskinäiset valitukset.

Ei ole harvinaista, että yksi viranomainen myöntää luvan ja toinen viranomainen valittaa siitä. Yhden luukun periaate merkitsee, että eri näkökulmat otetaan huomioon jo alkuperäisessä lupakäsittelyssä, jolloin viranomaisten ei tarvitse valittaa toistensa myöntämistä luvista. Siirtyminen yhden luukun ja yhden luvan periaatteeseen poistaa päällekkäiset ja peräkkäiset valitukset, eli helpottaa valitusprosessien pitkittymistä merkittävästi.

Keskuskauppakamari on esittänyt, että maankäyttö- ja rakennuslakia sekä ympäristölainsäädäntöä uudistetaan ja sovitetaan yhteen niin, että yhteen hankkeeseen tarvitaan yksi kattava lupa, johon kuuluu vain yksi valitusprosessi. Lisäksi hajanainen ympäristölainsäädäntö on yhtenäistettävä yhdeksi laiksi, ympäristökaareksi.

Yhden luukun periaatteen saavuttamisessa voidaan hyödyntää LUOVA-virastoa, jonka perustaminen kuitenkin viivästyy maakuntauudistuksen kariuduttua.

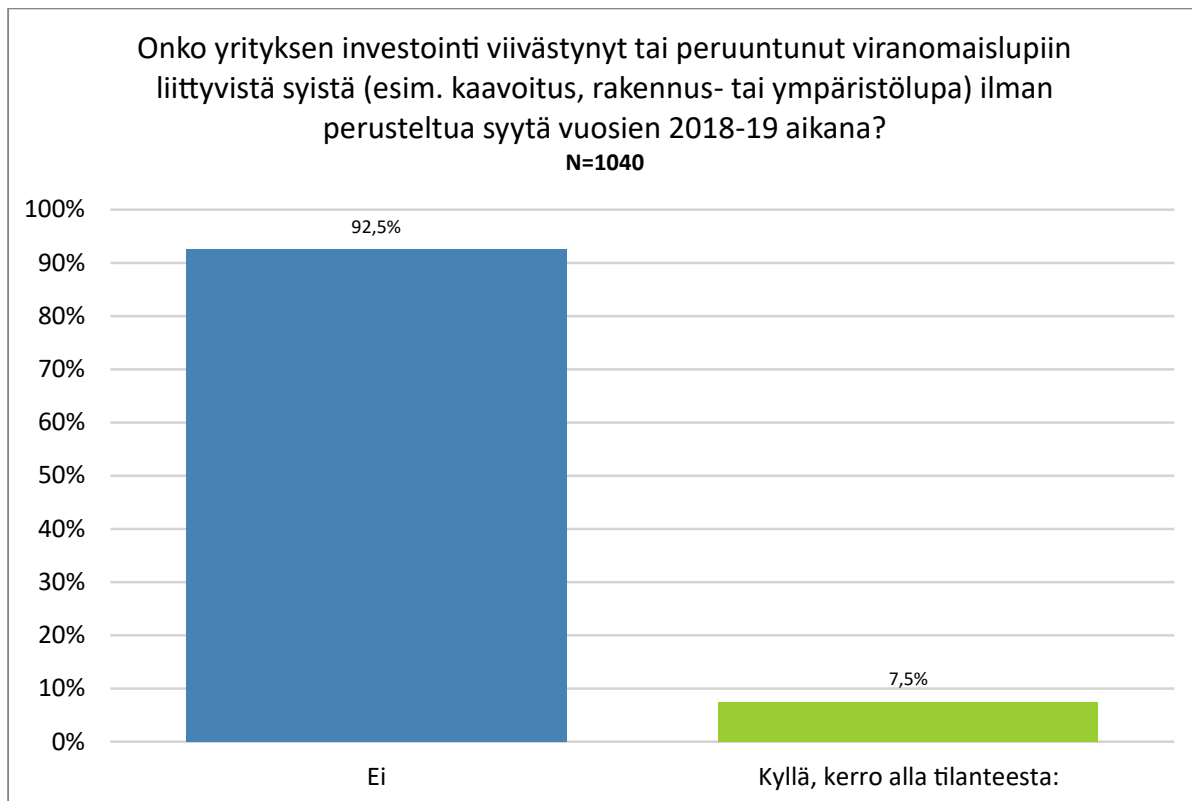
Asiaan kuuluu myös palvelulupaus, jolloin laissa säädetään luvan käsittelylle maksimiaika, jotta käsittelyt eivät veny.

Sikäli edistystä on tapahtunut, että maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on alkanut, kun ympäristöministeriö asetti valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän ja työryhmän, joiden toimikausi on 1.5.2018–31.12.2021. Työryhmän asettaminen ei riitä, vaan tulevassa hallitusohjelmassa on asetettava työlle täsmälliset tavoitteet yhden luvan ja luukun periaatteen toteuttamiseksi.

INVESTOINTIEN VIIVÄSTYMINEN

Viranomaislupiin liittyvä byrokratia on viivästyttänyt investointeja vajaalla kahdeksalla prosentilla PK-yrityksistä vuosien 2018-19 aikana.

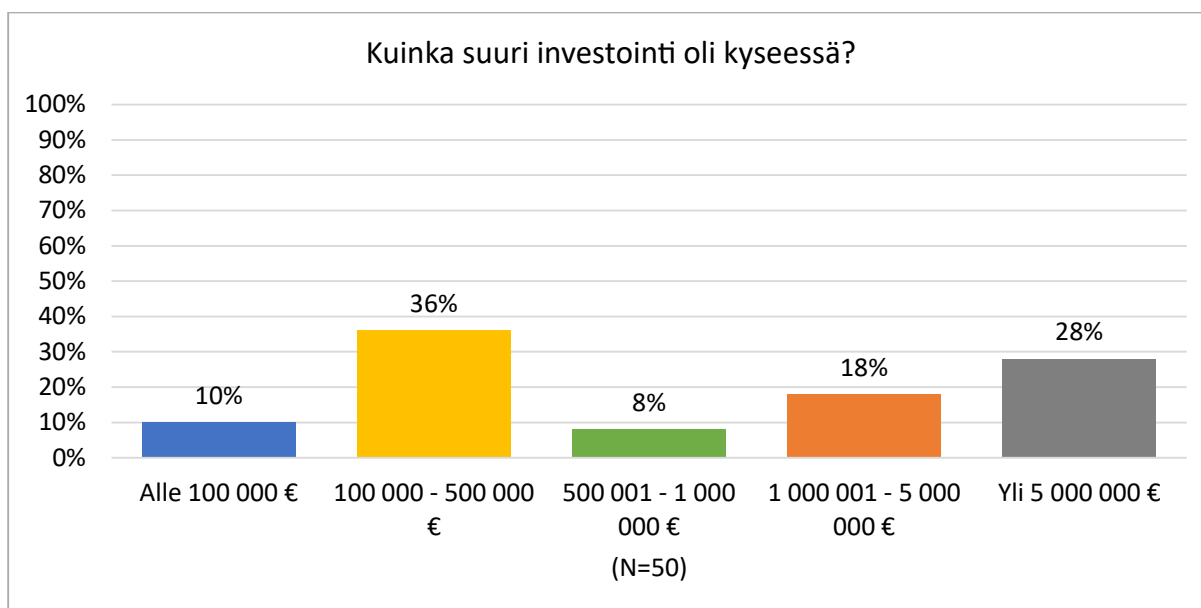
**7,5 %:LLA INVESTOINNIT
VIIVÄSTYNEET
LUPABYROKRATIASSA**

Viivästyneiden investointien arvo

Yritykset raportoivat sekä pienten että isojen investointien viivästyksestä tai peruuntumisesta. Kyselyyn vastanneilla yrityksillä lupabyrokratiaan juuttuneiden tai viivästyneiden investointien yhteenlaskettu arvo on yli 200 miljoonaa euroa. Lisäksi vastaajat kertoivat erittäin suuristakin hankkeista, joihin tarvitaan monenlaisia lupia, mikä ei suju toivotussa ajassa.

**YLI 200 MILJOONAN EURON
INVESTOINNIT VIIVÄSTYNEET
BYROKRATIASSA**

Byrokraatiaan juuttuneet investointieurot ovat pois talouden kierrosta ja työllisyydestä. Ongelma koskee koko Suomea. Yritykset kaikkialta Suomesta kertoivat viivästyksistä. Vuoden 2017 barometrissä vastaajayritykset ilmoittivat vuoden 2016 ja alkuvuoden 2017 aikana vähintään 160 miljoonan euron investointien viivästyksistä.

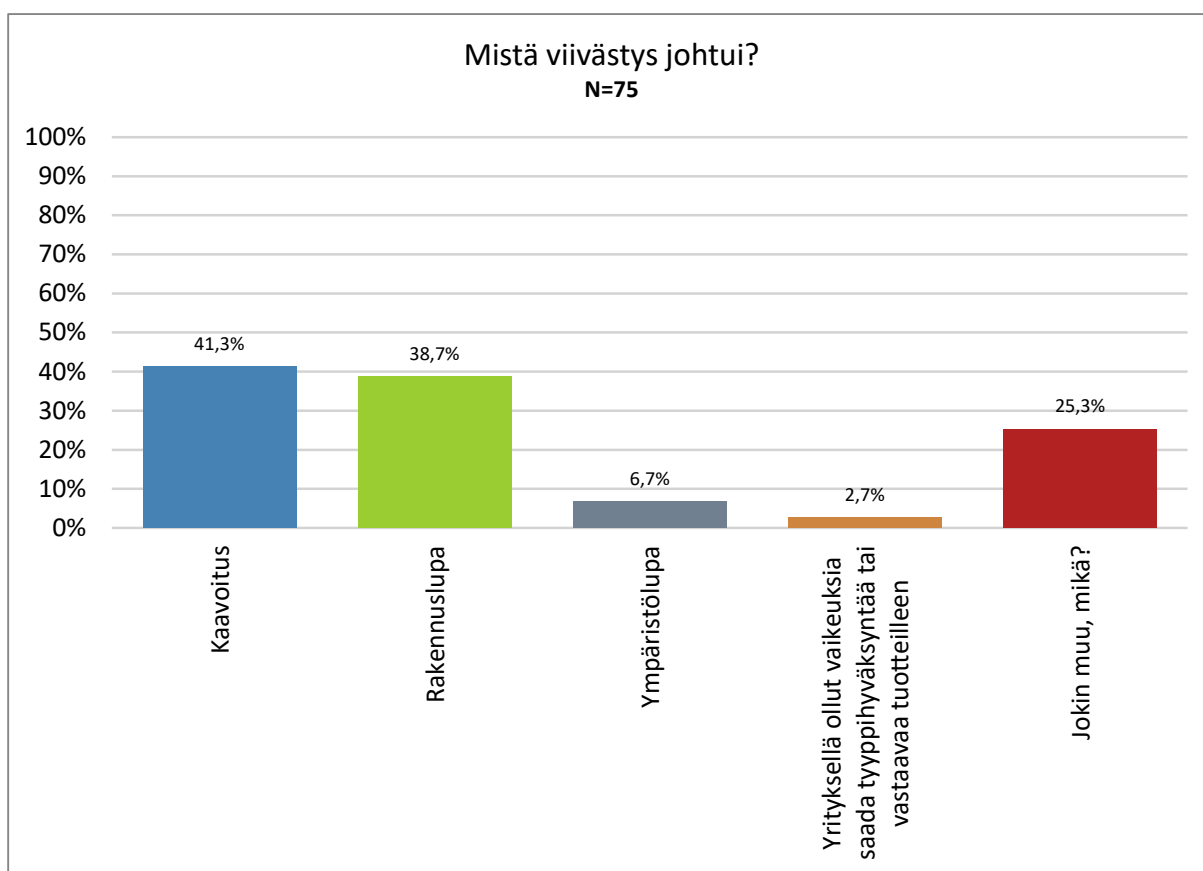
Runsaasta tuhannesta vastaajayrityksestä 7,5 prosenttia eli noin 80 PK-yritystä kertoi investointinsa viivästyneen tai peruuntuneen perusteettomasti viranomaislupiin liittyvien syiden vuoksi viime ja kuluvan vuoden aikana.

Viivästyksestä kärsineiden yritysten määrä 7,5 prosenttia vastaajista on lähes sama kuin kaksi vuotta sitten, jolloin 7,7 prosenttia vastanneista yrityksistä ilmoitti viivästyksestä.

Investointien viivästymisten syyt

Viivästyksen syiksi yritykset raportoivat useimmiten, 41 prosentissa tapauksia, kaavoituksen (2017: 44 %) sekä rakennus- (39 %) ja ympäristölupiin (7 %) prosenttia) liittyvät ongelmat. Vuosina 2018-19 viivästyneiden investointien yhteismäärä vastaajayrityksissä on yli 200 miljoonaa euroa.

KAAVOITUS JA RAKENNUSLUVAT AIHEUTTAVAT ENITEN VIIVÄSTYKSIÄ

Investointihalukkuutta PK-yrityksiltä löytyy. Lähes 40 prosenttia vastanneista PK-yrityksistä kertoo käynnistävänsä uutta liiketoiminta-aluetta ja lähes 30 prosenttia suunnittelee muuta merkittävää investointia. Tulevaan hallitusohjelmaan onkin tärkeää saada kirjaukset kaavoituksen ja luvituksen sujuvoittamiseksi.

YRITYSTEN KOMMENTIT KOKEMASTAAN BYROKRATIASTA

Kyselyssä ollut mahdollisuus antaa avoimia vastauksia kirvoitti valtavan määrän kommentteja. Erityisen paljon kommentteja tuli liittyen kaavoitukseen ja rakennuslupiin, työnantajana toimimiseen ja verotukseen. Monista vastauksista näkyy voimakas turhautuminen tilanteeseen.

Kaavoitus

”Todella moni hanke odottaa epämääräisen ajan kaavoituksen pöydällä. Kaavoittajalta ei saa mitään tietoa, ei aikatauluarviota tai muutakaan tarpeellista informaatiota.”

”Teollisuusalueemme kaavoituksessa on ongelmia.”

”Kaavoituksen takia. Ei ole aikaa uusien hankkeiden läpiviemiseen ja osittain kaupungit eivät halua kaavoittaa yksityisomisteisia maita.”

”Erään asemakaavahankkeen aloitus on viivästynyt. Asemakaavamuutoshakemus on jätetty 2017 ja kaavan laadinta on alkamassa 2019 keväällä. Pelko on, että muutkin kaavahankkeet viivästyvät, vaikka hakemukset ovat olleet jo hetken aikaa sisällä.”

”Kiusantekomielessä tehdyt kaavavalitukset.”

”Kaupungin uusi kaava-arkkitehti ”unohti” ottaa lupahakemuksemme sisään ja siitä aiheutui monen kuukauden viive ja taloudellinen haitta. Emme kuitenkaan uskalla valittaa asiasta, jottei näin tapahtuisi uudestaan.”

”Kiireellinen investointi kariutui kaavoitusasioihin, kun olisi voitu suoraan myöntää rakennuslupa, mutta kaupunki velvoitti hakemaan kaavasta poikkeamislupaa laajalla valitusoikeudella ja tämä olisi väistämättä johtanut valitukseen. Investointi jätettiin tekemättä.”

”Useat aloitukset viivästyvät asemakaavoituksen hitauden vuoksi.”

”Useita rakennusprojekteja on viivästynyt jopa vuosilla kaavoitus/rakennuslupa-asioihin liittyen.”

”Useiden vuosien viivästys kaavoitusasiassa”

”Kaupunkien virkamiehet sabotoivat hyviä kiinteistökehityskohteita omalla byrokraattisuudellaan ja joustamattomuudellaan. Kompromissien kompromisseista ei tule koskaan hyviä lopputuloksia. Päättäjien joukossa on autoja vihaavia henkilöitä, jotka tekevät tärkeitä ja huonoja kaavoituksia, joilla on suuria liikenteellisiä vaikutuksia tulevaisuudessa. Vihreät ovat saaneet liikaa valtaa ja hankaloittavat autoilla saavutettavuutta kaupunkikeskustoihin. Kukaan ei ole laskenut mitä tämä maksaa yhteiskunnalle, kun ihmiset istuvat turhaa liikennevaloissa, kun ongelmat voisi ratkaista hyvinkin helposti, jos yhteistä halua löytyisi. Näiden kaikkien syiden johdosta on monia hankkeita, joita ei ole voitu toteuttaa.”

"Vanhojen toimitilojen kaavoitusprosessi venynyt yli 2 vuotta suunnitellusta kaupungin virkamiesten vetelehtimisen vuoksi."

"Laajennuksen suunnittelu on ollut vireillä jo vuosia... kaavaa odotellaan..."

"Pääkaupungissa kiinteistöjen käyttötarkoituksen muutosta ja kaavamuutosta on likimain mahdotonta saada, jos ei satu olemaan megaluokan rakennuttaja taustalla tai jos kiinteistöä ei myydä sellaiselle. Kiinteistön omistajalla pitäisi olla mahdollisuus kehittää omaisuuttaan huomattavasti vapaammin siten, että sillä voitaisiin tehdä järkevää liiketoimintaa. Isot toimijat näyttävät saavan minkälaisia tahansa kaavamuutoksia ja rakennushankkeita läpi. Perheyriyten pitkän ajan kuluessa karttunutta omaisuutta ei anneta hoitaa liiketaloudellisesti järkevällä tavalla. Liekö rakenteellista korruptiota tässä?"

Jokainen tietää, että kyllä estämiselle perusteet löydetään kun oikein kaivetaan. Tosiasiassa pyritään siihen, että pienomistajat eivät näe muuta vaihtoehtoa kuin kiinteistön myynti."

"Kaavoituksen viivästyminen toisten hankkeiden mentyä edelle."

"Kaavasta on tehty valitus eikä rakennusinvestointi pääse sen vuoksi alkamaan"

"Välillisesti kaavoituksen hitaus on vaikuttanut erittäin merkittävästi."

"Yritysympäristön pihan laajennuksen/tilan ahtauden jouduttiin "puistoa" kaavoittamaan uusiksi keskellä teollisuusaluetta. Tähän meni aikaa 26kk."

"Kaavoitustyössä hidastelua ym."

"Rakennuslupa on evätty jo vuonna 2016 vedoten kaavan uusimistarpeeseen. Kaavaa ei kuitenkaan vieläkään ole edes aloitettu, joten kaikki luvanvaraiset investoinnit ovat jäissä ainakin vielä kaksi-kolme vuotta."

"Kunnan kaavoitus on syvältä. Tonttikarttoja ei "löydy" ja sen takia uudisrakentaminen venyi useilla vuosilla, kyse on keskustan kaava-alueesta! Kartat varmasti olivat, mutta tahtoa ei. Samoin tiekaavoitus, liittymiä suljetaan, vaikka ne ovat elintärkeitä yritykselle ja kaavasta on tehty valitus. Valitusta ei huomioida vaan liittymä suljetaan ja samaan aikaan kunnan puolityhjän liikekiinteistön eteen rakennetaan erillinen sivuparkkeerausalue, ainoa laatuaan koko tiesuunnitelmassa?!! Pienissä kunnissa ikävää, jos yritys joutuu jostain syystä epäsuosioon kunnan virkamiesten silmissä....."

Kaavavalitukset

"Kiusantekomielessä tehdyt kaavavalitukset."

"Kaavasta on tehty valitus eikä rakennusinvestointi pääse sen vuoksi alkamaan."

"Kiireellinen investointi kariutui kaavoitusasioihin, kun olisi voitu suoraan myöntää rakennuslupa, mutta kaupunki velvoitti hakemaan kaavasta poikkeamislupaa laajalla valitusoikeudella ja tämä olisi väistämättä johtanut valitukseen. Investointi jätettiin tekemättä."

Rakennusluvut

Rakennusluvun saannin hitaus tuskastuttaa monia yrityksiä.

"Tuotantorakennuksen laajennustyöt juutuivat lupatoimistoon 8 kuukaudeksi."

"Rakennusluvun saanti on hidasta"

"Rakennuslupa-asiat ovat liian byrokraattista ja pilkun viilaamista."

"Rakennusluvun käsittely kestänyt 9 kk eikä vielä ole tiedossa koska saadaan."

"Toiminnan laajentuminen vaikeutunut vuokranantajan rakennusluvun käsittelyn pitkittymisen johdosta. Osasyynä naapurivalitukset. Viive tähän mennessä yli 6 kk. Myös ELY-keskus keskeyttänyt päätöksenteon vedoten rakennuslupakäsittelyyn."

"Rakennusluvun saaminen Tampereella kestää luvattoman pitkään."

"Rakennuslupaprosessin hitaus."

"Rakennusluvitus ja siihen liittyvä byrokratia on todella hidasta."

"Rakennusluvun saaminen oli todella hidasta erään kohteen saneerauksen yhteydessä."

"Rakennusluvasta valitettiin hallinto-oikeuteen, mikä viivytti investointia n. puoli vuotta."

"Rakennusmääräykset"

"Lainvoimaista rakennuslupaa on kyseenalaistettu, seurauksena viivästys aikataulussa ja jo myönnettyjen investointitukien menetys"

"Rakennuslupien saamisen hitaus"

"Rakennusvalvonnan lupakäytännöt erilaisine ylimääräisine ja tarpeettomine selvityksineen ovat joka vuosi raskaampia. Lupamenettelyjä tulisi keventää hankekoon ja tarpeen mukaan, ei ylimääräisiä selvityksiä tavanomaisista hankkeista. Osa lupamenettelyistä keskittyy turhaan muotoseikkoihin ja byrokraattisiin yksityiskohtiin."

"Rakennushankkeiden läpivienti. Esim. Pysäköintiratkaisun vahvistaminen viivästynyt vuosilla."

"Sähköverkkojen rakentamiseen liittyvä luvitus on hidasta."

”Rakentamisen ilmoitusmenettelyt.”

”Em. ulkomainostauluihin liittyvät lupa-asiat”

”Rakennustöissä olemme joutuneet ottamaan viranomaisille kuuluvia tehtäviä esim alihankkijoiden valvon-
nassa.

Rakennusvalvonnan toiminta erityisesti Espoossa on enemmän simputusta kuin asiakaspalvelua tai veron-
maksajien edun valvontaa.”

”Tarvitsemme lukuisia lupia: kaivosluvat, ympäristöluvat, rakennusluvat. Nämä ovat erittäin työläitä. Olemme
olleet ennakkoneuvottelussa, josta pääasiassa kokemukset positiivisia.”

Rakennuslupavalitukset

”Valitusten tehtailuun erikoistuneen naapurin vuoksi:

- pienimuotoiselle laiturinrakennuskohteelle tehtiin työturvallisuus-/veronumerotarkastus (tms.)
- kunnan myöntämää rakennuslupaa käsiteltiin KHO:ssa asti (säilyi ennallaan)
- kunnanhallituksen myöntämä asuinkiinteistön käyttötarkoituksen muutos majoituskäyttöön kumoutui KHO:ssa
- väitettyä kaavavirhettä on käsitelty eri oikeusasteissa ml. eduskunnan oikeusasiamies

Ratkaisuehdotus: valituksien tekijöille on määrättävä isompi vastuu yritystoiminnalle haittaa aiheuttavista,
aiheettomiksi todettavista valituksista (huomattavasti korotettu valitusmaksu tms.)”

Ympäristöluvut

Kaavoituksen ja rakennuslupien lisäksi ympäristölupien hakeminen on koettu hitaaksi ja vaikeaksi.

”Ympäristöluvan uudistamiseen kului oletettua pidempi aika. Nyt asia on kunnossa.”

”Ympäristölupa. Viivästyminen ja luonut epävarmuutta. Päätöksen jälkeen tod.näk. kiire ja kustannusten nousu odotettavissa.”

”Viivästyksiä ollut monta kertaa jätevesijärjestelmien luvituksessa ja ilman mitään erityistä ruuhkaa. Viranomaisten mittarit pitäisi mitata tehokkuutta paremmin ja palkkaumalli tukea sitä. Myös kesäkuun puoliväli-elokuun puoliväli on aivan karmea lomista johtuen. Vastaavat ihmiset kertakaikkiaan häviävät maailman kartalta ja lopettavat sähköposteihin vastaamisen ja työskentelyn.”

”Ympäristöluvut mielivaltaisuuden alla. Henkilö kehuu tekevänsä miten haluaa, kun hänellä valta!!!”

”Hämeen ELY-keskuksen vaatimukset täysin kestäättömiä/perusteettomia yrityksen näkökulmasta. Merkittävästi viivästyttäneet tai estäneet kokonaan osaprosessien muutokset. Ympäristöluvan tarkistus ollut AVI:n käsittelyssä liki 3 vuotta.”

Maa-aineiston ottoluvat

”Maa-ainesottolupa luvituksissa (useita 4-6 kpl) viimeisen kahden vuoden aikana. Valvova viranomainen ei ole myöntänyt lupia.”

”Syynä luvan eväämisille pohjavesi, pohjavesialue, luontoarvot, maisema -arvot, kauneusarvot, kaunis puusto, koppakuoriaisen ekologinen kulkureitti jne....”

”Tarvekilouhimoiden ympäristö-, maa-aines- ja vesilupien tulkinnot ja selvityspyynnöt aiheuttavat ylimääräistä työtä sekä kustannuksia.”

Muut luvat ja syyt viivästykselle

Kommentteja satoi erinäisiin lupa-asioihin.

”Kaikkia lupia pitää aina odottaa ja niitä on päällekkäisiä ja tyhjänpäiväisiä, jotka jarruttavat kehittymistä kalteudella tai mahdottomuudella.”

”Ulkomainostaulujen sijoituslupien saaminen on hidasta ja käytäntö vaihtelee eri alueilla huomattavasti.”

”Tuotteemme saattaa olla speksattuna kohteeseen, joka ei sitten löydä rahoitusta, mutta toisaalta kun rahoitusta löytyy niin keikka saattaa toteutua muutaman vuoden hiljaisuuden jälkeen. Eli varmasti on joku keikka jäissä yllä mainitusta syystä. Aina me emme edes sitä tiedä. Onneksi niin.”

”Uuden toimipisteen avaaminen ulkomaille viivästyi paikallisen viranomaisen lupien toimesta”

”Lainsäädännön muuttuminen. Valvovan viranomaisen kyvyttömyys antaa ratkaisuja etukäteen.”

”Toimiluvan laajennusprojekti kesti 11 kk!”

”Liikaa korkeat kustannukset valvovan viranomaisen toimesta. Selkeästi tapa suosii isoja toimijoita, jotka haluavat pienet toimijat pois markkinaosuuksia pilaamasta. Sama käytäntö on Suomessa useilla toimialoilla, isot toimijat lobbaavat ja käyttävät viranomaisia turhan säätelyn ja valvonnan välineinä ja näin nostavat markkinoille pääsyä. Tämä on yksi keskeinen tekijä, mikä köyhdyttää Suomalaista yritystoimintaa. Toinen tekijä on yritystuet, jotka kohdennetaan pääsääntöisesti isoimmille yrityksille. Ei ole todellakaan ihme, että innovatiiviset yritykset ja korkeakoulutetut äänestävät jaloillaan!”

”Av berörd kommunal planläggningschef omotiverad fördröjning av planläggning.”

Museovirasto

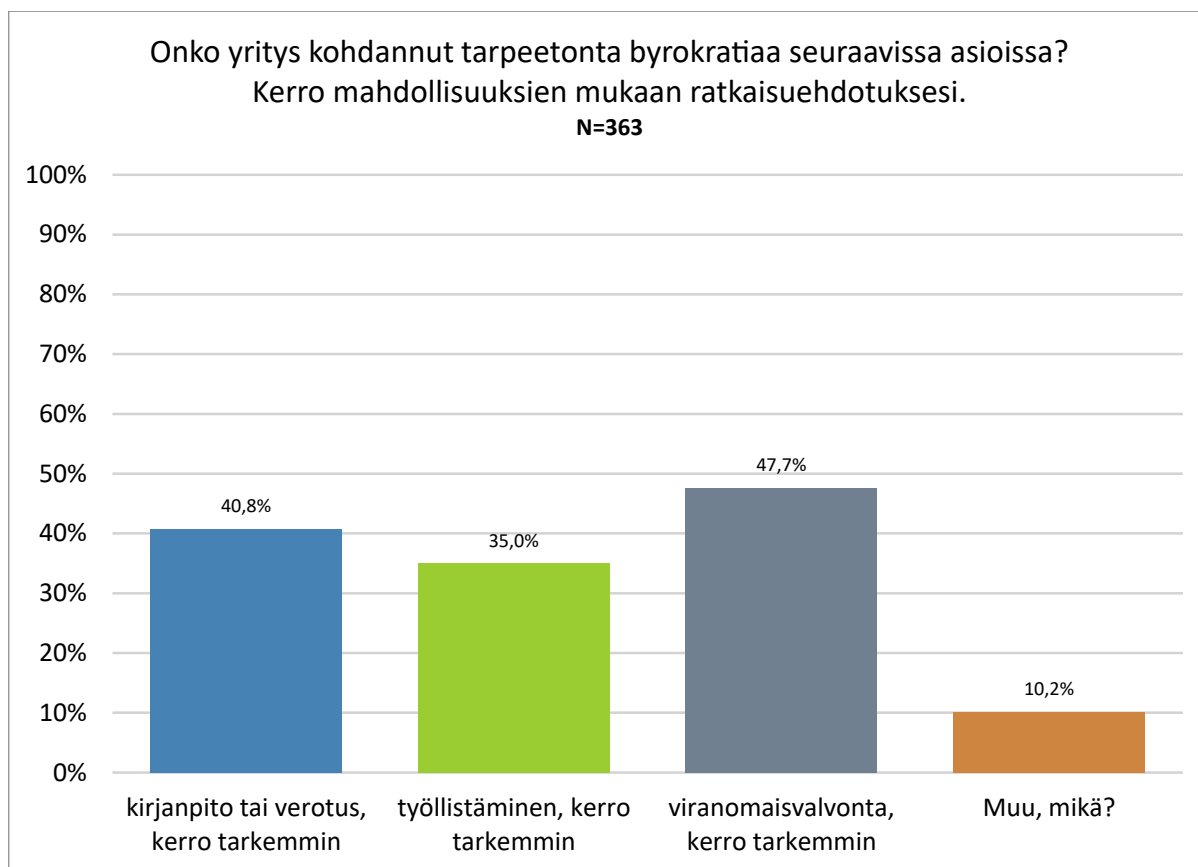
"Organisationen verkar i en fastighet skyddad av museiverket och med både stadens och museiverkets byråkrater som bromsar då något ska göras."

Muu viranomaisbyrokratia

Barometrin vastaajista neljännes kertoi kohdanneensa muuta byrokratiaa. Useimmiten tämä liittyi kirjanpitoon tai verotukseen, työllistämiseen tai viranomaisvalvontaan.

**NELJÄNNES YRITYKSISTÄ
KOHDANNUT TARPEETONTA
BYROKRATIAA**

Seuraavasta graafista ilmenee missä määrin vastaajat kertoivat kohdanneensa byrokratiaa eri aihealueissa.

Kysymyksemme byrokratiasta kirvoitti runsaasti avoimia vastauksia. Usein nousi esille ongelmana viranomaisten vaihtelevat tulkinnat.

”Tukesin lupamenettelyjen kanssa epäjohtonmukaisuuksia. Ensin kelpaa ja seuraavassa vaiheessa ei kelpaa. Viranomaisen tulkinnat vaihtuvat henkilön, tilanteen ja yrityksen koon mukaan. Pienillä tiukemmat ehdot kun isoilla joilla on voimia viedä asioita hallinto-oikeuteen.”

Viranomaisvalvonta

Viranomaisvalvonta koetaan raskaaksi ja byrokraattiseksi. Päällekkäinen viranomaistoiminta rasittaa yrityksiä.

”Kun palataan v 1989 jolloin aloitimme, niin ajankäyttö yrittäjällä on lisääntynyt valtavasti tyhjämpäiväisiin lippu/lappu töihin, yms kyselyihin, 30v sitten meni ehkä 1-2 pv/ kk, nykyään sama / viikko.”

Palotarkastukset

”Muutaman vuoden välein tapahtuvia palotarkastuksia, joiden tulos perustuu yksittäisen tarkastajan mieliteeseen ja tulkintaan säädöksistä. Samalla teollisuusalueella olevien yritykset ovat keskenään eriarvoisessa asemassa. Hyviä tarkastetaan ja huonoja vähemmän.”

”Paloviranomaiset aiheuttavat turhan tuntuisia kuluja, kun esittävät vaatimuksia pärstäkertoimen mukaan.”

”Vakuutusyhtiön ja rakennus/paloviranomaisen vaatimukset ovat olleet raskaita/kohtuuttomia yrityksen toiminnan laajuuteen nähden.

Yritys on joutunut investoimaan huomattavasti paloturvallisuuteen.

Jotkin vaatimuksista on saatu kumottua.”

Työnantajana toimiminen

Työnantajana toimimisen haasteet raastavat monia PK-yrityksiä. Avoimia vastauksia tuli todella paljon. Rekrytoinnin riskit koetaan raskaiksi vankan työsuhdeturvan vuoksi. Joistakin vastauksista paistaa todella vahva turhautuminen.

"TYÖLLISTÄMISKYNNYS ON KORKEA"

"Bokföringen kunde göras enklare och automatiseras, på basen av kontoutdragen. Endast bokslutet skulle göras av sakkunning."

"Anställningströskeln för att anställa en person i FINLAND är så hög att det kommer att ta 20-30 år för Finland att resa sig. På 1980 talet så kunde min firma ha 5-6 anställda extra som skötte utvecklingsarbete och forskning. Detta är totalt omöjligt i dag"

"Epätyypillisellä sesonkiloontoisella alalla työllistämiseen liittyvät säännökset korostuvat. Säännöt on tehty isoja tehtaita varten ja pienet epätyypilliset alat jäävät päätöksenteon ulkopuolelle, mutta joutuvat noudattamaan isojen tavanomaisten työpaikkojen sääntelyä."

"AVI luvat sosiaalipuoli ja terveydenhuoltopuoli kokonaan erikseen, vaikka henkilöstöä voitaisiin käyttää joustavasti molemmilla puolilla AVI ei anna lupaa samoin paikkojen suhteen."

"Ammattitaitoisen henkilöstön löytäminen on vaikeaa. Työvoimatoimistosta ohjataan ensimmäiseksi pitkäaikastyöttömät hakemaan paikkaa, johon heillä ei ole mahdollista päästä tai edes haluja. Työllistämisen pitäisi olla mahdollisimman joustavaa (0-tuntilaiset on hyvä)."

"Puutteellinen ymmärrys työajoista ja liiketoiminnan tarpeista. Erityisesti suunnittelutyö ei voi enää perustua kellokorttimentaliteettiin."

"Ei kannata palkata sitä ensimmäistä työntekijää, koska byrokratia vaatisi melkein toisen samalla. (Työntekijöitä on ollut aikaisemmin, joten koemusta on). On helpompi ostaa palvelut kun niitä tarvitsee - onneksi ollaan menossa erilaisiin alustapalveluihin ja kaikkea saa ilman työllistämistä"

"Virherekryn tapahduttua/paljastuttua hlövaihto on

"Kyttäämsyhteiskunta"

"Ensimmäisen työntekijän palkkaaminen sivukuluineen on jäätävän kallista. Jos siihen saataisiin helpotusta ja irtisanominen kevyemmäksi, meillä olisi jo töissä muitakin kuin yrittäjät itse. Teimme yhden mahdollisesti epäonnistuneen rekryn, työsuhde oli pakko lopettaa koeajalla."

"Avin työsuojeluvalvonta liian raskasta ja liian usein"

"Ei uskalla palkata vakituista - irtautuminen tarvittaessa vaikeaa"

"Sääntely lisääntyy usealla sektorilla koko ajan, vaikka tarkoitus on ollut keventää sääntelyä"

”Yt-lain soveltamisen alaraja pitää siirtää 50 henkeen. Niin olisi helpompi palkata ihmisiä.”

”AVI kävi, vaikka yrityksellä ei ole sellaista toimintaa, että olisi pitänyt tarkastaa. Lähetty kirjanpitoakin etukäteen ja tuli kuitenkin käymään ja yritti väittää valkoista mustaksi (yritti kääntää asiat näyttämään siltä, että olisi tehty jotain väärin + uhkaava käytös).

Samana vuonna alv. verotarkastus, vaikka ei ollut huomautettavaa. Tuntuu, että ei voi täydellisesti keskittyä työhön, kun viranomaisia tulee tekemään turhia tarkastuksia. Viranomaisten olisi syytä mennä niihin yrityksiin, mitkä eivät tuota mitään vuosi vuoden jälkeen, eikä juosta jo hyvää veroa maksavissa yrityksissä.

Työllistämistä en halua edes puhua, niin pitkään kun on työehtosopimusten yleissitovuus ja ammattiliitoilla valta tässä valtiossa. Kaikki työehtosopimukset on tehty suurien yhtiöiden toiminnan perusteella. Pienyrityksiä ei voi käytännössä irtisanoa alalle sopimatonta henkilöä, koska takaisinottovelvoite on niin pitkä. Harjoittelijaa ei voinut edes palkata, kun sille olisi pitänyt maksaa heti ammattimiehen palkkaa (miten tällä järjestelmällä voidaan työllistää nuoria/maahanmuuttajia). Olen kokeillut työllistää ja lopulta tulon tulokseen, että on oman terveyden kannalta parempi ulkoistaa. Useasti palkkaus on tuottoon nähden liian arvokasta, kun lasjetaan palkkaan sivukulut päälle. Työntekijöidenkin olisi hyvä tietää oman palkan kokonaiskustannukset.”

”Asiakkaan kanssa solmitussa sopimuksessa edellytetään vaikeasti työllistettävien tai työttömien työllistämistä. Haastavaa ja tuottaa hallinnollista työtä, joka ei välttämättä johda tavoitteeseen eli sopivan vaikeasti työllistettävän palkkaamiseen, koska sopivaa henkilöä ei välttämättä löydy. Oman rekrytointikoulutuksen kautta olemme saaneet koulutettua hyviä työntekijöitä, jota ehkä muuten eivät olisi työllistyneet.

Viranomaisvalvonta on lakiin perustuvaa ja tässä määrin ihan asiallista toimialalle. Toivon, ettei kuitenkaan lisäännä tästä.”

”Määräaikaisten työsuhteiden käyttö tulisi olla helpompaa kuin nyt. Samoin henkilökohtaisesta suoriutumuksesta riippuva irtisanominen tulisi olla pienessä yrityksessä huomattavasti helpompaa.”

”Myndigheternas olika och selektiva behandling av företag i samma branch beroende av i vilken kommun (län) företaget är registrerat. Det ger oskäligen konkurrensfördelar för företag som är registrerade i kommuner/län vars övervakning inte uppfyller lagens minimikrav.”

”Työntekijän palkkaaminen myyntityöhön on erittäin riskialtista, koska epäonnistuminen merkitsee aina asian riitaantumista työntekijäjärjestön ja oikeusjärjestelmän suosiessa palkansaajaa.”

”Työterveys on suomalainen kummallisuus ja etenkin PK-yrityksiä kuormittava tekijä (aika, resurssit, raha), joka pitäisi hoitaa aivan muutoin. Se on ”hieno” keino terveydenhuoltoyrityksille rahastaa muita yrityksiä ja kilpailu palveluntarjoajien kesken on hyvin heikkoa.”

”Palkkasin työvoimatoimiston kautta ihmisiä töihin, tukien maksamiset kestivät todella kauan. Alkuun olisi ollut raha tarpeen, kun opeteltiin tapoja tehdä töitä. Pistin kaikki kolme koeajan perusteella takaisin kortistoon, kun tappiota rupesi kerääntymään yritykselle nopeasti.

Asioiden hoito hankalaa, kun ei voi jutella, kun yhdestä työntekijästä yhden toimitsijan kanssa ja toisesta toisen toimitsijan kanssa.”

"Kuljettajien ammattipätevyysvaatimukset vähentäneet C-kortillisia ja käytännössä estävät tilapäistyövoiman hyödyntämisen. Erilaisten välttämättömien osaamiskorttien lukumäärä mm. rakennustyömaille kasvanut liian suureksi.

AVI, työsuojelutarkastukset ml. tilaajavastuutarkastukset. Tarkastajien koulutus, entisiä Ay-aktiiveja vähentäen.

Yleissitovat työehtosopimukset eivät ole enää tätä päivää."

"Yt-neuvottelujen myötä oppisopimuskoulutuksen tukien evääminen, vaikka YT-neuvottelujen peruste oli poistunut ja henkilökuntaa jouduttiin palkkaamaan lisää."

"Järjetön juttu: Koska meillä on jossain Suomen kolkassa ollut yt-neuvottelut, niin sen vuoksi emme voi missään päin Suomea palkata osatyökykyisiä töihin ja saada heille palkkatukea. Käytännössä näin estetään esim. kehitysvammaisten palkkaaminen koko Suomessa yhden hengen yt:n vuoksi yhdellä paikkakunnalla. Yritä siinä olla vastuullinen. Harvoin voi sanoa, että maalaisjärki puuttuu, mutta nyt se on hakusessa."

"Irtisanominen on tehty mahdottomaksi."

"Ei löydy merialan työvoimaa Suomesta. Eu-päätäjät ovat kehittäneet sellaisen direktiiviäidakon ja lakimuutokset, että kohta ei ole aikaa muuhun kuin direktiivien selaillemiseen!"

"Perheenjäsenen työllistäminen"

"Yt-raja 50 henkeen ja joustava irtisanominen"

"Työllistäminen: Hankalien ihmisten poistaminen on vaikeaa. Tämä johtaa yleensä takaisinottovelvoitteen täyttymiseen, mikä hidastaa uusien sisäänottoa.

Muu: Työehtosopimuksen haasteet ja paikallinen sopiminen pitäisi olla joustavampaa."

"Haastavat työehtosopimusasiat"

"Onödig strejk, när någon skriker "generalstrejk" måste produktionen flyttas utomlands på grund av att 80% går på export och den produktionen kommer tillbaka först efter 3 år.

Politiska strejker borde förbjudas.

Vi sitter nu och räknar "bruna lådor" RINKI, räknar pekknas dagar. semesterpeng. ålderstillägg, helgdagar, fackföreningsavgifter.

Månadslönen och timlönen borde innehålla allt detta och arbetstagharen borde sköta facket.

Företaget skall sköta sina produkter, kunder och exportera."

”Rakennusalalla suuri kulu- ja ajankäytön byrokratia on rakentamisilmoitukset. Vielä kun tuli tulorekisteri, niin ilmoituksia lähtee. Palkanmaksu on joka toinen perjantai, joten yhdeksän hengen yrityksestäkin lähtee satoja ilmoituksia. Ei helpottanut yhtään! Ei ”harmaat” työntekijät tule esiin mitenkään muuten, kuin Avim tarkastajan käynti työmailla.”

Tilastokeskuksen t&k-tietojen kerääminen tuntuu äärimmäisen tarpeettomalle ja kalliille byrokratialle. Eikö Tilastokeskus saa kerättyä näitä t&k-rahoittajilta tai julkisilta organisaatioilta.

Työllistämässä pitää raportoida yhtä ja toista kelalle, verottajalle, vakuuttajille...

Lakisääteinen työterveys tuntuu modernissa yhtiössä hyvin byrokraattiselle tempputerveydelle.”

”Suomessa olemme kaikissa IT -pohjaisissa järjestelmissä edellä Eurooppaa monta vuotta. V 2018 meillä strategiamuutoksen takia kävi 1 henkilö tarpeettomaksi, PK-yrittäjän mahdollisuudet ja osaaminen joutuu äärimilleen, kun selvittää, miten asian voisi hoitaa fiksuimmin. AY-mafia pitäisi saada jotenkin aisoihin.”

Palkanlaskenta

”Palkanlaskenta on liian monimutkaista. Kirjanpidon kulut ylittävät monin kohdin saavutetun edun (puhelinetu...)

Työtä pitäisi teettää vain kevytyrittäjillä, jottei työntekijäjärjestöt asettaisi jatkuvasti kapuloita rattaisiin.”

”KATRE työllistää ihan hirveästi ja ohjelmistojen yhteensopivuudessa ja toiminnassa paljon virheitä, joita jatkuvasti päivityksin korjataan.”

”Lönerapportering, byggplatsanmälningar som måste lämnas in månatligen men kontrolleras inte alls av myndigheterna.”

Työsuojelutarkastukset

Myös työsuojeluviranomaisten toimintaan kohdistui kritiikkiä. Enemmän kaivattaisiin neuvoja ja tukea, eikä virheiden etsimistä. Yritysten turhautuminen tuli vahvasti esiin.

”Työsuojelutarkastaja voisi olla sparraava, konsultoiva ja ratkaisulähtöinen, joka auttaisi yrityksiä kehittämään työsuojelua ja tarjoaisi valmiita malleja käytänteisiin. Nyt se on virheitä etsivä, uhkaileva ja ahdistelevä.”

”Työsuojelutarkastajan käynti oli järkyttävä sekä työntekijöiden edustajalle, että tj:lle. Jouduimme väentämään rautalangasta, miten työntekijöiden olosuhteet huonontuvat, jos toimimme tarkastajan vaatimusten mukaan. Esim. koska toimimme paremmin kuin kokoiseltamme yritykseltä vaaditaan, tarkastaja päätti vaatia meiltä suuren yrityksen käytöstä - lopputulos oli, että huononsimme virallista toimintaamme (ja jatkamme työntekijöille edullisella tavalla epävirallisesti)

Kaikki muut kokemukset viranomaisista todella positiivisia. Olo vähän kuin suhtautuminen poliisiin: he ovat meitä auttamassa :)”

”Avin työsuojeluvalvonta liian raskasta ja liian usein”

”Asiaton ja paikkansapitämätön työsuojelutarkastuskertomus/ raportti viimeisimpänä

Ylipäättään kaikilta osin yrityksen raportointi velvollisuudet ovat viime vuosina lisääntyneet.

Erilaiset sopimuksiin, lakeihin ja poliittisiin päätöksiin perustuvat raportointi ja yt-velvollisuudet jne.. lisääntyvät yritys koon kasvaessa nopeammin kuin yrityksen todelliset resurssit. Yhteiskunta osaltaan ikään kuin ulkoistaa töitä yrityksille ilman korvausta esim. harmaantalouden osalta.

Työsuhde kokonaisuutena saattaa pahimmassa tapauksessa viedä pohjan pienen yrityksen toiminnalta.

Yritykset ovat myös joutuneet ottaman kontolleen enenevässä määrin terveydenhuollon kuluja ja lyhyistä sairaslomista kustannukset maksaa syystä tai toisesta yritys.”

Palkkatuet

”Palkkatuen hakemisprosessi hidas ja byrokraattinen. Maksatuksen viivästykset myös ongelma.”

”Palkkatukihakemusta ei osattu tehdä ennen vanhan kauden loppumista, ja sitten olikin jo liian myöhäistä.”

”Hain palkkatukea TE-keskukselta. Käsittely kesti toivottoman pitkään ja käsittelyn aikana yritykseni hakemus oli siirretty KEHA-keskukseen josta en ollut koskaan kuullutkaan. Hakemus sai positiivisen päätöksen, mutta siitä ei tullut ilmoitusta minulle vaan kuulin siitä työntekijän kautta. Ensimmäinen maksatus oli 6kk myöhässä, jonka vuoksi yritykseni joutui taloudellisiin vaikeuksiin. Kun rahat vihdoin maksettiin laitoin seuraavan maksuerän maksuun, mutta sen maksu hylättiin, koska minun olisi pitänyt hakea rahaa 1kk välein.”

”TE keskuksen kanssa. Tuetun työntekijän vähäisen tuen kotiuttaminen rahaksi tilille oli työlästä ja rahan tulo hidasta. Aivan liian hidasta ja tehotonta toimintaa TE keskuksen osalta. Kun päätös on kerran tehty 12 kuukaudeksi niin kk-maksujen pitäisi liikkua nopeammin kuin 2-4 kk maksatusajalla.”

”Kasvuvaiheessa työllistämisen kynnystä laskee työntekijöiden palkkaamiseen saatavat tuet. Näiden hakeminen ja myöntämisperusteet ovat kuitenkin liian byrokraattisia ja jäykkiä. Tähän auttaisi, jos työnhakijalla olisi suoraan valmis päätös tuen määrästä ja kestosta.”

Ulkomaalaisten työluvut

Ulkomaisen työvoiman palkkaamiseen kaivataan helpotusta.

”Työlupakuviot ovat aivan liian hitaita ja mahdottomia”

”Ulkomaalaisten työlupien saaminen”

”Ongelmia ulkomaalaistaustaisten henkilöiden palkkaamisessa. Ulkomaalaisia työntekijöitä ei palkata yhtä mieluusti kuin suomalaisia, koska lupamenettely on raskas.”

”Maahanmuuttajien työllistäminen on lupien takana;kestää,kestää.”

”Ulkomaalaisten työntekijöiden työlupahakemusten käsittelyn kesto ylittää sietorajan.”

”Tarveharkinta estää hyvien resurssien palkkaamisen, ja vaikeuttaa työvoiman saatavuutta siivousalalla.”

”Tarveharkinta pois, haittaa merkittävästi palkkaamista.”

”Työlupien saantia pitäisi helpottaa. Nyt on täysin mahdoton saada ammattitaitoista työvoimaa EU:n ulkopuolelta, vaikka Suomesta ei löydy osaajia.”

ELY:t

ELY:n toiminta tuotti lukuisia kommentteja vastaajilta. Muun muassa toiminnan yhdenmukaisuuden puutetta arvosteltiin.

”Kyllä ELY-keskus toimi täysin mielivaltaisesti ja esti uuden yksikön perustamisen. Työllistämisaikutus olisi ollut pienelle paikkakunnalle kymmeniä ihmisiä.

Elämäntapavihreiden toimiminen viranomaisina on todellinen tulppa investoinneille lähes joka toimialalla ja alueella.”

”ELYn hitaus”

”ELY:n päätöksenteko ja sen viivästyminen”

Verotus

Veroasiat ja verottajan toiminta kirvoitti vastaajilta runsaasti kommentteja.

”Yritystä on kohdannut täysin yliampuva verotarkastus.”

”Verottaja ei voinut palauttaa veroennakoita viime vuonna, vaikka niitä pyydettiin ja niistä oli päätös. Verovelkaa ei ollut, mutta piti odottaa 5.12.17 asti. Vientikaupan rahoituksessa oli ongelmia tämän vuoksi. Työllistäminen, yhtään työntekijää ei tule, josta on yhtäkään lappua täytettävä! Avin neiti kävi täällä ”kertomassa” alihankintaan liittyvistä tarkastuksista. Neitiä olisi pitänyt kierrättää tuotannossa, vaikka se ei koskenut hänen tarkastustaan. Minähän olen joutilas tähän aikuisten päivähoitoon.”

”Verottajan toimintaan ei voi enää luottaa Suomessa. Toiminta ei ole johdonmukaista eikä ennakoitavaa. Tämä on alkanut Kataisen hallituksen aikana ja vain pahentunut sen jälkeen. Verottaja lienee VM:n suorassa ohjauksessa?”

”Omavero-palvelu ei tuo luvattuja hyötyjä. Palkanmaksua on täysin tarpeettomasti vaikeutettu pienyrityksille.”

”Viime vuonna käyttöön otetut suomi.fi -valtuudet vero- ja palkka-asiointiin tulivat käyttöön raakileina eivätkä koske kaikkia asiakastahoja, joiden kanssa tulee jatkaa KATSO-valtuuksilla ja tehdä jopa uusia KATSO-valtuutuksia. Valtuutusjärjestelmä toimi huonosti ja hitaasti. 1.1.2019 käyttöön otettu tulorekisteri aiheutti paljon työtä ja päänvaivaa, kun ohjelmistotalot saivat systeemin toimimaan ohjelmissaan vasta vuoden vaihteessa ja nyt alkuvuonnakin on kirjanpito-ohjelmiin täytynyt tehdä useita päivityksiä asioiden virheellisyyksien vuoksi.”

”Verottajan verkkopalvelujärjestelmien toimivuus ja ongelmien selvittämisen vaikeus. Yksi puhelu yritysasioista verottajalle johtaa yleensä saman asian esittämiseen 3-4 eri henkilölle. Lisäksi viranomaisen oma järjestelmien tuntemus ja verotettavien tietojärjestelmien kanssa yhteensopivuus on toisinaan huonoa. Viranomaisvalvonnassa viranhaltijoiden tulisi uskaltaa ottaa vastuuta, esim. jos on mahdollisuus tulkita pienkehkoissa toimenpiteissä luvanvaraisuutta kumpaan suuntaan tahansa uskaltaa tehdä ilman että käydään läpi raskasta lupaprosessia.”

”Veroviranomaisen erikoiset tulkinnat.”

”Siirtohinnoittelu”

”Yritys joutui taloustilanteen takia saneeraukseen, jota verottaja aluksi vastusti. Käräjäoikeus asettui yrityksen puolelle ja saneeraus suoritettiin onnistuneesti loppuun ilman että velkoja leikattiin - niille vain järjestettiin parempi aikataulutus. Yritys käytti 3 kk liikevaihtoa vastaavan summan asianajajapalkkioihin. Verottajan ”koitetaan kepillä jäätä” -tulkinnat vievät pk yritysten varoja turhaan. Joku muu olisi todennut verottajalle, että pitääkö tunkkinne ja siirtänyt liiketoiminnan johonkin muuhun EU maahan. Näin ei käynyt ja yritys jatkaa toimintaansa paremmalta taloustilanteelta käsin.”

”Verotus on ollut haasteellista, mutta saatu onneksi asiaan ratkaisu Verohallinnon kanssa solmitun ohjauspäätöksen avulla.”

”Yli 30 vuotta samana pysyneeseen verolakipykälään piti hakea vahvistus EU-tuomioistuimesta asti. Mielestäni asiassa voittivat vain juristit (palkkiot). Verottaja (verotarkastaja ja hänen esimiehensä) eivät olleet valmiita perehtymään tosiasialliseen toimintaan.”

”ALV:n osalta on ollut hieman haasteita”

”Verottaja tekee sotkun niin meidän on se selvitettävä. Verottaja tekee päätöksiä oletustiedoilla eikä tarkista aina heillä olevaa materiaalia.”

”Verottaja on tuonut verotukseen ja kansalliseen tulorekisteriin liittyen muutokset liian nopeasti, ohjelmistotoimittajat eivät ole pystyneet tekemään rajapintojaan valmiiksi. Tiedottaminen Tulorekisteristä on ollut riittämätöntä. Muutokset tulisi lopettaa pariaksi vuodeksi, sillä myös GDPR on teettänyt yrityksille v. 2018 paljon ylimääräistä työtä. Ei yrityksissä ole ylimääräisiä ihmisiä tekemään useita muutoksia yhden vuoden aikana, oman liiketoiminnan kehittämisen lisäksi.”

”Verottajan ja muun valtion hallinnon toimet teettävät pienissä yrityksissä paljon työtä. Asian voisi ilmaista toisin ”pääministeri Sipilän mainostamat byrokratian purkutalkoot eivät näy PK-yrityksissä helpotuksina”.

”Eryteisesti rakennuspuolen sääntely ja verottajan urakkailmoitukset ovat valtavan työllistäviä ja sähköiset palvelut huonosti toteutettuja.”

”Verottaja toimii mielivaltaisesti. Osaavaa työvoimaa ei ole saatavilla ja siitä syystä toimintaa ei voi kasvattaa. Viranomaisvalvonta on pikkumaista vallankäyttöä, kun toivoisimme yhteistyötä ja neuvoja.”

”Veronumerojärjestelmä on todella työläs kuukausiraportteineen. Samalla kuitenkin sen avulla pystyy kiertämään veroja. Jos henkilö hankkiutuu rakennusalan yritykseen töihin ja yritys aktivoi tämän veronumeron, voi henkilö irtisanoutuessaan jatkaa toimimista rakennusalalla aktiivisen veronumeron turvin, vaikka pimeissä töissä, koska yritys ei pysty poistamaan tätä henkilöä ”listaltaan”. Tämä tapahtuu ainoastaan seuraavan työnantajan aktivoidessa henkilön veronumeron omalle yritykselleen.”

”Verotuksen tuleva kehitys vaikeuttaa sukupolvenvaihdosta, vallitsee epävarmuus, miten tulevat poliittiset päättäjät ”rankaisevat” sukupolven vaihdosta. Jatkaajat epäröivät veroseuraamusten vuoksi.”

”Tarpeetonta pilkkunussimista verotarkastuksessa. Käräytyt: Hän on tarjonnut kahvia naisystävälleen.

Tarpeetonta viranomaisohjausta tulee koko aika työnantajan huomioonotettavaksi!”

”Uusi verosysteemi”

”Verotarkastuksen yhteydessä”

”Kiinteistöveropäätös 2018 oli mielivaltaisen ja aiheutti n. 100 000€ lisäkustannuksen. Selvitystyö ja oikaiseminen on jokseenkin mahdotonta, koska ei ole yhtä asiantuntijaa kunnassa, joka voisi vastata, vaan asia on hajaantunut eri toimialoille”

”Verottajan tiukentunut raportointiaikataulu. Useat eri päivät raportoinnille. Lisännyt huomattavasti työmäärää => Yksi ainoa raportointipäivä riittävällä aikataululla. Verottajan kohtelu, mikäli raportointi myöhästyy päivänkin. Samaan aikaan verottajan omien päivämäärien laiminlyönti => Sama sakkomenettely puolin ja toisin. Verottaja käyttää huonosti omia sähköisiä järjestelmiään huonosti => Verottajan muutoksista pitäisi tulla tieto varmasti asiaomaisille.”

”Tulorekisterin luonnollisesti sotki kuviot aika lailla. Luulemme kuitenkin, että pitkällä aikavälillä hyvä asia. Henkilöstön kanssa vakioaihe meidän alalla on verottajan kulukorvauskäytäntöjen ja työehtosopimuksen riskit. Yleinen ongelma alallamme (sähköurakointi) on ilmeisesti sen verran harvinainen valtakunnassa, jotta sitä olisi haluttu verottajan toimesta selkeyttää. Ongelma ratkeaisi, jos verovapaiden kulukorvausten käyttöä ei verottajan toimesta ”kannustettaisi” kuten nyt kun maksettavat korvaukset ylittävät varsinaiset toteutuneet kulut selkeästi. Tämä johtanut siihen että koko TES on rakennettu siten että ainahan jotain kulukorvauksia tulee palkan päälle ”bonuksena.””

Tulorekisteri

Uusi tulorekisteri sai vastaajilta kylmää kyytiä. Aiheesta julkaistaan erillinen raportti.

Kirjanpito

”Kaikennäköistä palautetta ja kuponkeja pitää antaa viranomaisille ja ne maksavat, kun tilataan kirjanpitotoimistoilta. Yritys ei näistä hyödy mitään, tuskin kukaan muukaan. Nykypäivänä luulisi perustietojen menevän automaattisesti.”

”Kirjanpito ja verotus muuttuu jatkuvasti, hankalaa. Valvojat vain lisääntyvät, aina jotakin uutta sääntöä, josta ei ole kuullutkaan.”

”Kansainvälisten hankkeiden tekemiseen sisältyvä kirjanpito ja jatkuvat tilintarkastukset”

”Tilitoimisto hoitaa, mutta silti tuntuu ajoittain hankalalta”

”PRH aloitti kirjanpitäjän pistokokeenomaisen erityisvalvonnan, ja aiheutti typerillä kysymyksillä tarpeetonta lisätyötä.”

”Kirjanpitolautakunnan kannanotot sähköhankinnan suojaamisesta on haitannut merkittävästi pörssistä ostojen suojausta. Ennen voitiin suojauksia tehdä yli sadan prosentin kattavuudella ennusteesta, jolloin joustavuus säilyi ja lopullinen suojaus saatiin osumaan lähelle 100 %. Uuden linjauksen mukaan maksimisuojaus on 100% ennusteesta, joten pienillä yhtiöillä suojaustaso jää todellisuudessa huomattavasti alle 100 %. Tämä on aiheuttanut merkittäviä tappioita vuoden 2018 aikana, jolloin pörssisähköhinnat lähtivät nopeaan nousuun. Suojauksia pitäisi voida tehdä yli 100%, jotta riskit saadaan minimoitua.”

Tilajavastuulaki

”Tilajavastuulaki työ paljon lisätyötä, mutta ei sinänsä vaikuta mitään ns. harmaantalouden toimijoihin. Ainakin kuljetusalalla on paljon ulkomaalaisia toimijoita, joiden päämiehet ovat ulkomailla. Kukaan ei tarkista Ukrainasta tai Puolasta tulevien autojen tilajavastuun mukaisia velvoitteita. Meillä tullaan tarkastamaan, että siivousliikkeestä (laskutus n. 180/kk) on tehty selvitykset. Isoja kansainvälisiä huolintaliikkeitä, maahan tuontiyrityksiä tai ulkomaisia huolintaliikkeitä ei valvota lainkaan, koska viranomaisilla ei ole mitään valtuuksia ulkomailla tehdä tarkistuksia. Näin laki, jonka tarkoitus on kilpailusta tehdä tasapuolista, saa aikaan sen, että kotimaiset ovat byrokratian ja turhauttavien tarkistusten kohteina, kun ulkomaiset ovat aivan tietämättömiä koko laista.”

”Suomessa on helppo myydä lainlaatioille harmaantaloudella torjunnan varjolla tehtäviä, jotka uhkasakon uhalla siirretään yritysten tehtäväksi ja sitä kautta maksettavaksi. Esimerkkinä ilmoitusvelvollisuus rakennushankeeseen ryhtyneeltä, tilajavastuun tarkastukset, tarkistukset YTJ:stä useasti vuoden aikana ovat näennäisesti hyviä asioita mutta kun niiden tarkistaminen yrityksessä ei ole ilmaista. Todellisuudessa jos yhteiskunta saa 2 rahaa em. lakien johdosta aiheutuu siitä 4 rahan kustannus yrityksille. Yhteiskunnan töitä siirtyy yrityksille. Kuinka käy kannattavuuden verrokkimainin verrattuna.”

Tietosuoja

”Tietosuojalainsäädäntöön liittyvät typeryydet ja prosessien pikkutarkka ohjeistus.”

”GDPR tietosuojakäytännöt”

Alkoholi-, elintarvike- ja ravintola-ala

Elintarvike- ja ravintola-alan sääntelyä ja valvontaa pidettiin vastauksissa byrokraattisena ja tulkintoja vaihtelevina.

”Alkoholiluvansaanti on edelleen turhan byrokraattista uudistuksista huolimatta.”

”Anniskeluluvan hallinta on edelleen jossain määrin tabu suomessa, esimerkiksi ensin anotaan lupa anniskella ja saadaan se viranomaiselta ja sitten sama viranomainen tulee anniskelupaikkaan tarkastukselle ja ensimmäisenä pyytää nähdä anniskeluluvan. Hänhän on itse tai kollega sen luvan myöntänyt, mutta jos paperi ei ole anniskelupaikassa niin tulee sanktio. Alallamme viranomaisilla ei ole riittävästi resursseja vierailta valvottavissa kohteissa riittävän usein, jotta toiminnanharjoittajan ja valvovan viranomaisen välille pääsisi muodostumaan toimiva kommunikointisuhde ja viranomaisella olisi mahdollisuutta myös ohjeistaa ja opastaa toiminnanharjoittajaa, vaan joka valvontakerralla keskitytään vain virheiden etsintään ja jos sellainen löydetään niin samoin tein sanktioiden antamiseen.”

”Mm. Lakupiippugate, elintarvikeviranomaisen turhanaikainen kyttäminen”

Säännellyt toimialat

Säännellyillä toimialoilla, kuten finanssialalla, on sääntely tunnetusti lisääntynyt roimasti viime vuosikymmenelle. Säänneltyjen toimialojen edustajilta tuli lukuisia kommentteja, toisin kuin kahden vuoden takaisessa barometrissä.

”Toimimme voimakkaasti säädellyllä alalla, näin ollen byrokratian rattaat ovat joskus käsittämättömät, kankeat mutta myös täysin väistämättömät.”

”Finanssivalvonta ja EKP ampuvat jo yli valvonnassaan.”

”EKP haastaa toimintatapoja”

”Toimimme rahoitusallalla. Finanssivalvonta ja EKP ovat joko täysin tietämättömiä pienten maaseutupankkien arjesta ja todellisista riskeistä, tai vaihtoehtoisesti pyrkivät aktiivisesti tappamaan nämä byrokratialla. Koko ajan kasvava valvonta keskittyy byrokraatiaan, epäolennaisuuksiin ja täysin hyödyttömien raporttien, päällekkäisten selvitysten ja valvontojen laadintaan.”

”EKP:n ja Finanssivalvonnan ohjeet mm. MiFid ja rahoituksen myöntäminen / riskipolitiikka, ylenpalttinen valvonta compliance ja operatiivisten riskien osalta jne, hallituksen jäsenten vuosittainen Fit & Proper arviointi jne. (viimemainittu riittäisi silloin, jos hallituksen jäsen vaihtuu tai luotettavuus ja sopivuus kyseenalaistuu)”

”Suomen viranomaiset ovat liian tiukkoja pieniä vakuutusyhtiöitä kohtaan. EU -lainsäädäntö, jota me kaikki noudatamme, antaisi mahdollisuuden ns. suhteellisuusperiaatteen noudattamiseen ja tiedossani on, että ainakin joissakin maissa pieniltä yhtiöiltä ei vaadita ihan yhtä järeitä toimenpiteitä kuin suurilta. Vakavaraisuusasioissa ei minunkaan mielestäni sääntöjen tule olla eri, mutta esim. erilaiset hallintovaatimukset ovat toisinaan pienille yhtiöille erittäin raskaita ja jopa vaikeasti järjestettävissä. Kun resurssit ovat pienet, on joitakin asioita ostettava ulkoa; toisaalta Suomi on niin pieni maa, ja vakuutustoiminta hyvin keskittynyttä, palveluita ei välttämättä edes pysty hankkimaan yhtiön ulkopuolelta (ei ole tarjontaa tai osaamista). Tilanne aiheuttaa toisinaan ”harmaita hiuksia”, kun kuitenkin haluamme hoitaa asiat niin kuin ne hyvin kuuluu hoitaa.”

”Finanssivalvonta keskittyy Suomessa valvomaan suurimpia toimijoita mutta vilttejä, pieniä toimijoita ei valvota lainkaan ja niissä ovat räikeimmät ylilyönnit.”

”Toimialan lupa- ja sertifiointikäytännöt”

”Kilpailu- ja kuluttajaviraston tarkastukset (3 krt) rekisteröityneen matkanjärjestäjän toiminnasta. 100 000 euron liikevaihdolla tuntui kohtuuttoman suurelta työltä esittää heille kirjanpito ja vakuuttaa siitä, että asiakkaat saadaan lähetettyä konkurssitilanteessa tms. takaisin kotimaahansa. Asiakkaathan ovat itse maksaneet ja hankkineet matkalippunsa ja pääsevät kotiin, milloin vaan. Minulla on lisäksi pankin kautta vakuus, joka myös kattaa asiakkaiden keskeytyneen loman.”

”Finanssivalvonnan säännöt”

”Rahoitusalan tiivistynyt ja työllistävä raportointivelvoite, joka on lisääntynyt huomattavasti, se on poissa ydinliiketoiminnan resursseista.”

”Toimialan (Medical Device) kansainvälisen lainsäädännön tiukkeneminen, ulkopuolisten tarkastusten ja byrokratian lisääntyminen, kaikkien hyväksytyihinkin tuotteisiin tehtävien muutosten ennakkohyväksynnän hakeminen ulkopuoliselta Ilmoitetulta laitokselta. Ilmoitettujen laitosten kasvaneet työmäärät johtavat pitkiinkin viivästyksiin, jotka hankaloittavat ja hidastavat markkinoilletuloa ja myyntiä. Kansainvälistymisessä kohdemaiden lainsäädännön tunnistaminen ja rekisteröintien hakeminen; paperityö, legalisoinnit jne. eri suurlähetystöissä, konsulaateissa ja ulkoministeriöissä on tehty erittäin byrokraattiseksi. Koska kaikkia konsulaatteja ei löydy Suomesta, on matkustettava ulkomaille hakemaan leimoja papereihin koska kuriirit eivät toimita postia kaikkiin suurlähetystöihin tai konsulaatteihin.”

”Lakimuutoksen myötä vaadittu toimilupa osalle liiketoimintaa on vaatinut paljon selvittelyä ja asia on silti vielä viranomaisilla kesken.”

Myös PRH:n tilintarkastusvalvontaa kritisoitiin.

”PRH laaduntarkastus tilintarkastajia kohtaan”

”Tilintarkastusvalvonta/PRH keskittyy dokumentaation tarkastamiseen, jotka on alunperin laadittu Jenkkien PK-yrityksille. Standartit eivät sovellu kotimaisille mikro- ja pienyrityksille.”

”Yleisesti alaa vaivaa valvonnan siirtyminen PRH:lle, joka on lisännyt entisestään byrokratiaa koko alalla.”

Viennin ongelmat

”Viranomaisvalvonta ei Suomessa mutta muutamissa vientimaissa (valmistamme tietoliikennelaitteita, radiolähetin) käyttöluvan saanti tosi hankalaa ja Suomesta viranomaisapu on työn takana, kun eivät vaikka haluaisivat saa auttaa. Olisi hyvä kirjata uuden hallituksen ohjelmaan, että kaikki virkamiehet ovat velvoitettuja auttamaan viennissä.”

”Esim. Team Finlandin tai muu tukimuotoinen rahoitus on liian työlästä raportoida.”

Erinäinen raportointi

Lisäksi saimme mainintoja erinäisten viranomaisten toiminnasta.

”Tukes, Evira, Valvira, Viestintävirasto, julkinen kilpailunrajoittaminen, joka on EU:n perustamissopimuksen vastaista.”

”Olemme joutuneet hankkimaan liikenneluvan ja matkanjärjestäjäoikeudet, jotta voimme palvella asiakkaitamme. Mielestämme esim. golf- tai teatteri-majoituspaketin tarjoaminen, ei ole matkanjärjestämistä. On kyse lähinnä asiakkaidemme palvelemisesta ja kilpailukyvyttämme.”

”OKM:n ja OPH:n viranomaisohjaus turhan yksityiskohtaista ja työllistävää.”

”Tekes päätöksen ja tuen saanti on viivästynyt, jos veron maksu on myöhässä.”

”Viranomaisvalvonta ulkoistettu ja etukäteen ilmoitettu.

Pienillä ja isoilla toimijoilla ei samat säännöt kunnallisista puhumattakaan.

Viranomaisvastuu, onko sitä tai pitäisikö olla?”

”sote-alan pienyritys, mahdoton määrä erilaisia määräyksiä, joilla iso hintalappu”

”Eri viranomaisten valvonta osin päällekkäistä.”

”Osa viranomaisvalvonnoista aiheuttaa häiriötä tuotannolle ja satunnaisesti estää esimerkiksi tehokkuustavoitteiden tai hygieniavaatimusten toteutumisen, kun tuotantotiloissa liikutaan normaalitilannetta enemmän.”

”Kuluttajasuojalain mukaisen turvallisuussuunnitelman tekeminen oli todella työlästä (tapahtumatuotanto-ala)”

Ei tarpeetonta byrokratiaa

Kaikkien edellä olevien kommenttien jälkeen (jotka eivät edes sisällä kaikkia saamiamme kommentteja) oli lohdullista, että jotkut vastaajat ilmoitti nimenomaisesti, ettei ole kohdannut byrokratiaa.

"Ei ole kohdannut"

"Emme ole kohdanneet tarpeetonta byrokratiaa"

"ei ole ollut mitään ongelmaa"

"Ei erityistä."

"_"

"Ei ole kohdannut tarpeetonta byrokratiaa."

"Olemme toimineet vallitsevien lakien ja asetusten, ym. määräysten mukaisesti. Meillä ei ole ollut ongelmia viranomaisten kanssa, vaan teemme heidän kanssaan yhteistyötä."

"Ei byrokratiaa"

"Järjestönä emme ole kohdanneet"

"Ei vielä onneksi."

"ei mitään näistä"

"Ei ole"

"ei"

Kauppakamarien PK-hallitusbarometrin investointeja ja byrokratiaa koskeva osio kertoo mielenkiintoisia asioita PK-yritysten arjesta. Koska vastaajajoukko on laaja, 1100 PK-yritystä eri puolilta Suomea, tulokset antavat varsin kattavan kuvan tilanteesta.

Hallitustyöskentelyä koskeva PK-hallitusbarometrin raportti *Tulevaisuus haastaa hallitukset* julkaistiin 20.3.2019.

PK-yritykset ovat kasvuhaluja. Investointeja on monen yrityksen suunnitelmissa. Lähes 40 prosenttia PK-yrityksistä käynnistää tai suunnittelee uutta liiketoimintaa. Neljännes suunnittelee yritysostoja, muita merkittäviä investointeja taikka on käynnistämässä tai laajentamassa vientiä.

Viranomaislupiin liittyvä byrokratia on viivästyttänyt investointeja vajaalla kahdeksalla prosentilla PK-yrityksistä vuosien 2018-19 aikana.

Viivästyksen syiksi yritykset raportoivat useimmiten, 41 prosentissa tapauksia, kaavoituksen (2017: 44 %) sekä rakennus- (39 %) ja ympäristölupiin (7 %) liittyvät ongelmat. Vuosina 2018-19 viivästyneiden investointien yhteismäärä vastaajayrityksissä on yli 200 miljoonaa euroa.

Kaavoituksen ja luvituksen sujuvoittamista kaivataan, ja yritysten avoimia kommentteja saatiin erittäin paljon.

Yritykset kertoivat myös muusta kokemastaan viranomaisbyrokratiasta. Kommentteja saatiin erittäin suuri määrä verotuksen ja kirjanpidon, työllistämisen sääntelyn sekä erinäisen viranomaisvalvonnan osalta. Kommentit ovat paikoin karua luettavaa PK-yritysten arjesta.